

## Raadsvoorstel

**Opsteller**

Doggenaar, Reinard van

**Vergadering van**

1 juni 2021

**Kenmerk**

Z/21/015823 / D/21/020441

**Portefeuillehouder**

Tymon de Weger

**Portefeuille**

Ruimtelijke Ordening

**Onderwerp**

Zienswijze op concept Integraal Ruimtelijk Perspectief (IRP) U16

**Samenvatting**

In het regionale samenwerkingsverband U16 wordt gewerkt aan een Ruimtelijk Economisch Perspectief en Programma (REP). Een perspectief en programma waarin keuzes worden gemaakt over de regionale ruimtelijke ontwikkelrichting op het gebied van wonen, werken, bereikbaarheid, groen en energie tot aan 2040. Het doel is om tot een door alle 16 gemeenten gedragen perspectief en programma te komen. Het Integraal Ruimtelijk Perspectief (IRP) is onderdeel van het REP. Het IRP kan worden gezien als het visiedeel (het perspectief) van het REP. In de afgelopen maanden is het IRP op basis van de input van gemeenten opgesteld. In dit kader hebben diverse ambtelijke en bestuurlijke overleggen plaatsgevonden. Daarnaast heeft in februari en maart van dit jaar een informele consultatieronde plaatsgevonden, waarin de colleges van alle betrokken gemeenten de mogelijkheid kregen om reactie op het document te geven. Voordat het IRP in het najaar aan de gemeenteraden ter besluitvorming wordt aangeboden, wil de U16 de gemeenteraden de gelegenheid bieden om een reactie (zienswijze) op het document te geven. Via het voorliggende raadsvoorstel brengen wij u in de gelegenheid om, aan de hand van een door ons opgestelde concept zienswijze, deze reactie te geven.

---

**Gevraagd besluit**

1. Kennis te nemen van het concept Integraal Ruimtelijk Perspectief (IRP) van de U16;
  2. De zienswijze op het Integraal Ruimtelijk Perspectief (IRP) met nummer D/21/021730 vast te stellen, waarin de volgende aandachtspunten zijn opgenomen:
    - a. De relatie tussen regionale samenwerking en democratische legitimiteit;
    - b. Haalbaarheid van de ambities op het gebied van groen & landschap, werken en mobiliteit;
    - c. Lokale versus regionale belangen rondom multimodale hubs en regionale bedrijventerreinen;
    - d. In het IRP opgenomen onjuistheden over de verdichting van bedrijventerreinen rondom het station en uitleglocaties aan de rand van Woerden.
- 

**Inleiding**

De U16-regio\* staat voor grote opgaven op het gebied van wonen, economie, mobiliteit, energie en het behoud van landschappelijke waarden. De beschikbare ruimte in onze regio is schaars, maar de centrale ligging, bloeiende economie en mooie woonmilieus hebben grote aantrekkingskracht op woningzoekenden en ondernemers. In de praktijk vertaalt dit zich in een enorme vraag naar woningen en ruimte voor bedrijvigheid. Daarbovenop hebben wij de uitdaging om te voldoen aan landelijke doelstellingen op het gebied van energie en de gewenste transitie naar een duurzame en circulaire economie. Gemeentebesturen in onze regio vinden vooral het belangrijk dat de lokale (demografische) groei wordt gefaciliteerd. Jonge gezinnen, die voorzieningen als basisscholen en sportclubs van draagvlak kunnen voorzien, moeten de mogelijkheid krijgen om een betaalbare woning te vinden. Ouderen moeten kunnen doorstromen naar woningen passend bij hun levensfase en -behoeften. In de nabijheid van al deze woningen zijn voldoende arbeidsplekken nodig om de woon-werkafstand acceptabel te houden en de infrastructuur te ontlasten. Versterking van de OV-verbindingen,

voldoende aanbod aan recreatiemogelijkheden en het behoud van belangrijke culturele en landschappelijke waarden worden ook belangrijk geacht. Kortom; onze regio staat voor een enorme puzzel om bovenstaande opgaven, die niet eens allesomvattend zijn, een plek te geven in de fysieke leefomgeving.

### **Samenwerking aan de hand van een gedeeld perspectief**

Een goede samenwerking en integrale, afgewogen keuzes zijn nodig om regionale (én lokale) opgaven het hoofd te bieden. In U16-verband werken gemeenten in dit kader samen aan een regionaal Ruimtelijk Economisch Perspectief en Programma (REP). Het REP wordt vanuit lokaal beleid opgebouwd, zonder voorbij te gaan aan regionale opgaven en keuzes. Niet alles kan, want de optelsom van alle wensen is op veel plekken groter dan de ruimte die we hebben. Het integrale denken over de regio vereist keuzes. Slim omgaan met de ruimte is belangrijk. Juist daarom proberen gemeenten hun plannen op elkaar af te stemmen. Het voorliggende concept Integraal Ruimtelijk Perspectief (IRP) vormt het instrument aan de hand waarvan deze afstemming wordt gezocht en regionale keuzes worden gemaakt. Het IRP geeft een ruimtelijke vertaling en verbeelding aan de regio, inclusief breedtes, randvoorwaarden en kansen voor realisatie. Het IRP vormt daarmee het perspectief-deel van het REP.

### **Totstandkoming en doelen van het IRP**

In de afgelopen jaren zijn diverse stappen gezet om tot het nu voorliggende concept perspectief te komen. De Ruimtelijk Economische Koers (REK) van de U10, eind 2017 door de gemeenteraad vastgesteld, bevat richtinggevende keuzes waarop in het perspectief is voortgebouwd. Denk hierbij aan de keuze om de groeiopgave voor wonen, werken, mobiliteit, groen en energie voor de regio tot aan 2040 op een gezonde wijze op te vangen met voldoende woningen, groen en banen voor iedereen. Daarna is via de onderzoeksrapporten (bouwstenen), de ruimtelijke contour, het beoordelingskader en de verstedelijkingsstrategie toegewerkt naar het concept perspectief.

Het IRP is een regionaal perspectief op de toekomst, waarin de samenwerkende gemeenten streven naar een toekomstbestendige, gezonde en duurzame ontwikkeling van de regio. Het IRP kent vier doelstellingen:

1. Een gezamenlijk toekomstperspectief hoe de regio er tot 2040 uit kan komen te zien;
2. Een integrale afweging tussen de verschillende opgaven op basis van de bouwstenen van de pijlers wonen, economie, mobiliteit, groen en landschap en energie;
3. Keuzes maken over de ruimtelijke ontwikkelingsrichting tot 2040;
4. Het fundament en een belangrijke schakel richting de uitvoering (ruimtelijk economisch programma)

Het IRP biedt een basis voor de toekomst en brengt samenhang en volgorde in de lopende trajecten, gemaakte afspraken en transities. Het is de komende tijd zaak om elkaar als gemeenten in de regio vast te houden in dit proces. Samen komen we verder dan alleen. Alleen samen kunnen wij de ingezette koers realiseren. Het IRP is echter geen pasklaar antwoord op alle vraagstukken. Zo is er bijvoorbeeld nog geen zicht op de financiering van de groenopgave en wordt er ook nog gewerkt aan de uitwerking van de RES. Het IRP is dan ook niet beton gegoten, maar functioneert als een adaptief perspectief. Voortschrijdend inzicht kan leiden tot een concretere invulling, aanscherping of zelfs aanpassing van de inhoud. Wij kennen als regio echter veel waarde toe aan de ontwikkelijnen in het perspectief, waarmee wij als samenwerkende gemeenten duidelijkheid geven aan elkaar, maar ook aan andere betrokken partijen, zowel publiek als privaat.

### **IRP in relatie tot andere visies**

Het IRP staat niet op zichzelf. In dezelfde periode waarin het IRP is opgesteld, zijn andere belangrijke kaders en visies tot stand gekomen. Denk aan de nationale omgevingsvisie (NOVI), de provinciale omgevingsvisie (POVI), de onderzoeken en visies in het kader van het meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT) en alle lokale ruimtelijke strategieën en omgevingsvisies. Het IRP is van onderaf opgebouwd om draagvlak bij de betrokken gemeenten te verkrijgen. Het IRP fungeert daarmee als het cement tussen de lokale (omgevingsvisies) en vormt tegelijkertijd de regionale inbreng aan de NOVI, POVI en het MIRT. Op deze manier leveren wij als samenwerkende gemeenten een constructieve bijdrage aan het gesprek over de ruimtelijke kaders vanuit Rijk en provincie.

### **Status van het IRP en het belang van lokaal draagvlak**

Het IRP is geen plan en heeft, in tegenstelling tot gemeentelijke of provinciale omgevingsvisies, geen wettelijk juridische status. Het IRP kan na vaststelling in de gemeenteraden worden gezien als een convenant, waarbij gemeenten met behoud van de eigen publiekrechtelijke verantwoordelijkheid ten aanzien van bijvoorbeeld gemeentelijke omgevingsplannen, afspreken de ambities en doelen van het IRP naar vermogen te helpen realiseren. Gezien de status van het IRP is lokaal draagvlak essentieel voor realisatie van het perspectief. In de afgelopen maanden is in regionaal verband op ambtelijk en bestuurlijk (college) niveau intensief samengewerkt aan het voorliggende concept IRP. Via het voorleggen van het concept IRP aan de gemeenteraden voor een zienswijze, worden de raden in de gelegenheid gesteld om voorafgaand aan de besluitvorming invloed uit te oefenen op de inhoud van het IRP. Op deze wijze wordt gezocht naar een stevige basis en breed lokaal draagvlak voor het IRP, dat in het najaar ter besluitvorming aan de gemeenteraden van de U16 wordt aangeboden. Als college hebben wij voor u een concept zienswijze opgesteld en leggen deze via dit raadsvoorstel ter goedkeuring aan u voor.

\*De U16 regio bestaat uit de gemeenten Woerden, Oudewater, Lopik, Montfoort, IJsselstein, Vijfheerenlanden, Nieuwegein, Utrechtse Heuvelrug, Wijk bij Duurstede, De Bilt, Stichtse Vecht, Ronde Venen, Utrecht, Houten, Zeist en Bunnik.

---

## **Participatieproces**

Bij de verdere uitwerking en programmering van het IRP wordt de samenleving betrokken in de planvorming, zowel met regionale stakeholders als met inwoners. Het REP-team van de U16 organiseert de participatie met relevante regionale actoren. Een eerste sessie met regionale stakeholders heeft al plaatsgevonden. Tijdens deze sessies wordt gekeken naar het draagvlak voor de plannen, het verrijken van het IRP met nieuwe ideeën en mogelijkheden voor publiek-private samenwerking voor de uitvoering in de toekomst.

Voor de participatie met de inwoners zijn de gemeenten primair aan zet. Voor Woerden geldt dat het IRP-traject en het (participatie)traject voor de gemeentelijke omgevingsvisie nagenoeg gelijk oplopen. Belangrijke uitkomsten uit het participatietraject voor de gemeentelijke omgevingsvisie worden ingebracht in het IRP-traject. Omgekeerd worden de ontwikkelrichtingen uit het IRP ook meegenomen in het participatietraject voor de gemeentelijke omgevingsvisie. Er is dus sprake van uitwisseling tussen beide trajecten, waarbij de gemeentelijke omgevingsvisie leidend is voor de Woerdense input in het regionale perspectief.

---

## **Wat willen we bereiken**

De gemeenteraad in de gelegenheid stellen om via een zienswijze zijn visie te geven op het concept Integraal Ruimtelijk Perspectief en op deze wijze de Woerdense opvattingen en belangen bij de U16 onder de aandacht te brengen.

---

## **Wat gaan we daarvoor doen**

Indienen van een zienswijze bij de U16.

---

## **Argumenten**

### *2.1. Belang van het Integraal Ruimtelijk Perspectief rechtvaardigt een zienswijze*

De gemeente Woerden participeert samen met de andere U16-gemeenten in een traject om tot een Ruimtelijk Economisch Perspectief en Programma (REP) te komen. Het concept Integraal Ruimtelijk Perspectief (IRP) vormt het perspectief-deel van het REP. Via een zienswijzeprocedure biedt de U16 ons de mogelijkheid om op het concept IRP te reageren. Gezien onze betrokkenheid bij het IRP en het belang van deze documenten maken wij gebruik van deze mogelijkheid. Op deze manier kunnen wij voorafgaand aan de besluitvorming over het document invloed uitoefenen op de inhoud van het IRP.

### *2.2. Inhoud zienswijze: status en inhoud van het concept IRP sluiten aan op lokale wensen en ambities*

Het concept IRP sluit wat status en inhoud betreft grotendeels aan op de wensen en ambities van de gemeente Woerden. In het IRP worden de grote regionale opgaven en daarbij behorende ontwikkelrichtingen benoemd. Het IRP fungeert als afstemmingsdocument tussen de gemeenten en vormt een gedeelde basis voor belangenbehartiging richting provincie en Rijk. Door het IRP als adaptief ontwikkelpad te beschouwen, wordt ruimte geboden aan lokale inbreng; nu én in de toekomst. Hiermee doet het IRP recht aan de status van de U16 als netwerksamenwerking en de gemeenten als lokale bestuurslaag. Inhoudelijk sluiten de ontwikkellijnen en ambities grotendeels aan op het huidige Woerdense beleid. Wel zijn een aantal ambities ambitieus en is monitoring nodig om de haalbaarheid in de praktijk te toetsen. Daarnaast is op een aantal punten aanpassing van het IRP nodig. De voorgaande onderwerpen en opvattingen zijn opgenomen in de voorliggende concept zienswijze en delen wij via deze zienswijze met de U16.

---

## **Kanttelingen, risico's en alternatieven**

### *1.1 Samenwerken is een proces van geven en nemen*

Het concept Integraal Ruimtelijk Perspectief (IRP) is een product, dat voortkomt uit regionale samenwerking. Aangezien het IRP een product van samenwerkende gemeenten is, wordt zoveel mogelijk aangesloten op lokale visies en ambities. Op deze manier wordt gezocht naar lokaal draagvlak voor een regionale visie. Desalniettemin bevat het concept IRP ook

onderwerpen, die voor Woerden minder relevant zijn. Regionale samenwerking is nu eenmaal een proces van geven en nemen. Hierbij wordt continu gezocht naar de juiste balans, waarbij de regio als geheel profiteert. Het is van belang om het concept IRP met deze gedachte in het achterhoofd te lezen.

### *1.2 Er lopen meerdere gelijksoortige processen tegelijkertijd: het IRP en de gemeentelijke omgevingsvisie*

Gelijktijdig met het proces voor het IRP werkt de gemeente Woerden aan een gemeentelijke omgevingsvisie. In de gemeentelijke omgevingsvisie worden voor de periode tot aan 2040 keuzes gemaakt voor de fysieke leefomgeving van de gemeente Woerden. Het is van belang dat het IRP voldoende ruimte biedt aan het proces voor én de uiteindelijke keuzes in de gemeentelijke omgevingsvisie. Het lokale bestuur mag zich in deze keuzes niet beperkt voelen door een regionale visie op de fysieke leefomgeving in de U16-regio. Vanuit dit oogpunt is ervoor gekozen om het IRP van onderaf op te bouwen en als adaptief product te bezien. Op deze manier is er voldoende ruimte om de keuzes uit de gemeentelijke omgevingsvisie te integreren in het IRP. Daarnaast geeft het IRP zicht op de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving in de regio. Hetgeen kennis en inzichten geeft, die gebruikt kunnen worden bij de afwegingen en keuzes voor de gemeentelijke omgevingsvisie. Op deze manier worden beide processen aan elkaar verbonden, zodat de producten elkaar verrijken en inhoudelijk zoveel mogelijk op elkaar aansluiten.

---

### **Financiële gevolgen van het voorgestelde besluit**

Niet van toepassing.

---

### **Communicatie**

De definitieve zienswijze, inclusief eventuele amendementen, zal per e-mail met de U16 worden gedeeld.

---

### **Vervolgproces**

De zienswijzeprocedure is een belangrijke stap om met de 16 gemeenteraden tot een definitief gezamenlijk IRP te komen. In de komende maanden wordt het IRP op een aantal punten nader uitgewerkt en wordt de aanpak voor de vervolgfase nader uitgewerkt, inclusief de daarvoor benodigde financiering. Ook wordt de participatie voortgezet. De zienswijzen van de raden en input vanuit het participatieproces worden verwerkt in het definitieve IRP. Het IRP wordt in de eerste helft van september opgeleverd en ter besluitvorming aan colleges en raden aangeboden. Het verzoek aan de raden is om de besluitvorming van het IRP voor het einde van 2021 af te ronden.

---

### **Bevoegdheid raad**

Artikel 147 tweede lid jo. artikel 108 gemeentewet.

---

### **Bijlagen**

1. Raadsbesluit geregistreerd onder: D/21/021725
  2. Concept zienswijze gemeente Woerden op concept Integraal Ruimtelijk Perspectief (IRP) van de U16 (D/21/021730)
  3. Concept Integraal Ruimtelijk Perspectief (IRP) (D/21/021738);
  4. Aanbiedingsbrief zienswijzeprocedure concept IRP (D/21/021741)
  5. Overzicht beantwoording moties & amendementen en wijze verwerking contour (D/21/021742)
  6. Overzicht beantwoording moties & amendementen en wijze verwerking beoordelingskader (D/21/021744)
  7. Overzicht reacties IRP informele consultatieronde colleges (D/21/021745)
  8. Beoordeling concept IRP aangepast beoordelingskader REP (D/21/021746)
  9. Stand van zaken en vooruitblik - participatie Integraal Ruimtelijk Perspectief (D/21/021748)
  10. Collegereactie op ontwerp Integraal Ruimtelijk Perspectief U16 (D/21/021750).
-